

ANAVARZA YÖRESİNE TÜRK BOYLARININ YERLEŞİMİ

SETTLEMENT OF TURKISH TRIBES IN ANAVARZA REGION

Davut YELİN¹

ÖZET

Anavarza eski Kilikya'nın yukarı Çukurova bölümünde bulunmaktadır. Bizanslılar ve Ermeniler'in ege-men olduğu Çukurova'ya Türkler ilk dafa Abbasi ordularının içerisinde 786 yılında gelmişlerdir. 1071 Ma-lazgirt zaferinden sonra Anadolu Selçukluları ile Eyyübiler arasında kalan bölgeye, 13. Yüzyılda Yüreğir, Kınık, Bayındır, Salur gibi Oğuz boyları göçüp gelmişlerdir. Yöre, Osmanlı devletinin yönetimine girene dek Ramazanoğulları, Dulkadiroğulları ve Memlüklüler arasında kalmıştır.

Fırka-i Islahiye'nin 1865'de yöre derebeylerini sindirmesi ve konar göçerleri zorunlu iskan etmesiyle; yö-rede Avşarlar, Ceritler, Bozdoğanlar, Farsaklar, Sırkıntılar, Tatarlar, Akkoyunlu ve Tacirliler köyler kurmuş-lardır. Bu aşiretlerden çıkan Karacaoğlan ve Dadaloğlu gibi ozanlar, yöre folkloruna özgü koşma, sema ve destanlar söylemişlerdir. Karacaoğlan'ın şiirleri lirik; Dadaloğlu'nunkiler ise epik stildedir. Yörede Bozdoğan aşiretinin kilimleri ve cecimleri meşhurdur. Yörede yetişen Yaşar Kemal'de yörenin folkloru ve etnografya-sına özgü romanlarıyla ön plana çıkmıştır.

ABSTRACT

Anavarza, is located in Çukurova which is the upper part of ancient Cilicia. Turks first came to Çukurova in the late 700's while under the rule of the Byzantines and Armenians. As members of the Abbasid army around 786AD Turks came to this region for the very first time. After almost 300 years at war following the victory at Malazgirt in 1071, the tribes of Oğuz tribes began migrating between the regions of Anatolian, Seljuks and the Eyyübis in the 13th century. The tribes included Turks from Yüreğir, Kınık, Bayındır, and Sa-lur. The regions between Ramazanoğulları, Dulkadiroğulları and Mamluks remained this way until it came under the rule of the Ottoman state.

Fırka-i Islahiye was known for intimidating the local overlords in 1865 and forced the resettlement of the nomads. Avşar's, Cerit's, Bozdoğan's, Farsak's, Sırkıntım's, Tatar's, Akkoyun and Tacirli's established villages

¹ Dr. , Tarım Bakanlığı, Ziraat Yüksek Mühendisi

Karatepe de dokunan kilimlerden meşhur olan diğerleri Darak, Turunç, Çiçekli, Kırıkkıvrım, Boynuz, Aynalı, Urum alası, Sarman, Köleker ve Gözüm kaldı diye isimlendirilmiştir.

Yörede yaygın olarak dokunan kilimlerden birisi de “Vay anam kurası” kilimidir. Seferberlikte askere alınana 15 lilerin ana bacılarının ağıt, feryat-Şekilan içerisinde dokudukları, motifini ve aşkar (boyama tekniği) ını pek de önemsemeden ürettikleri kilimlere denirdi. Buna benzer bir kilimde Seleserdir. Eşi, kardeşi askerde veya gurbette olan gelin kadınların dokuduğu, dokuduktan sonra suyu ıslatarak renkleri soldurulan kilimlerdir. Bu kilime, uğursuzluk getiriyor diye, pek rağbet edilmezdi.

KAYNAKLAR

- Akif Bilge ÇELİK. Fıkra-i islahiye 2008- Kahramanmaraş
- Ali Rıza YALKIN (Yaman). Cenupta Türkmen Oymakları 1. Ve 2. Cilt. Kültür Bakanlığı yayınları 1977- Ankara
- Ahmet Refik ALTINAY Anadolu'da Türk Aşiretleri(1559-1786) Enderun kitapevi 1989- İstanbul
- Ahmet Ziya ÖZDEMİR Avşarlar ve Dadaloğlu. Dayanışma yayınları. 1985- Ankara
- Cevdet Paşa. Tezakir. Türk Tarih Kurumu 1991- Ankara
- Dr. Davut YELİN Şu Bizim Yörükler. Karahan kitabevi 2014-Adana
- Doç. Dr. Hilmi BAYRAKTAR. Kırım savaşı sonrası Adana Eyaletine Nogay Göçü ve iskanları (1859-1861) Bilig Bahur sayı: 45 2008- Konya.
- Doç. Dr. İsmail GÖRKEM Türk Edebiyatında Ağıtlar, Çukurova Ağıtları. Akçay yayınları 2001-Ankara
- Mustafa ALKAN. Adana Vakıfları. Türk Tarih Kurumu 2014-Ankara
- Mustafa Necati KARAER. KARACAOĞLAN Tercüman 1001 Temel Eser.
- Ulla YOHANSEN, 50 Yıl Önce Türkiye'de Yörüklerin Yayla Hayatı. Çeviren: Mualla Poyraz. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2005-Ankara
- Yaşar KEMAL. Ağıtlar. Adam yayınları İstanbul 1997
- (Resimler “Ulla JOHANSEN, 50 Yıl Önce Türkiye’de Yörüklerin Yayla Hayatı. Çeviren: Mualla Poyraz. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları 2005-Ankara” adlı eserden alınmıştır).